

SAVA

Izhaja vsako soboto ob 5 uri zvečer. Uredništvo in upravnništvo: Kranj št. 170 (Prevčeva hiša). — Naročnina za celo leto K 4.—, za pol leta K 2.—, za četrt leta K 1.—. Za vse druge države in Ameriko K 5'60.— Posamezne številke po 10 vinarjev. — Vse dopise je naslavljal na uredništvo lista „Sava“ v Kranju. Inserate, naročnino, reklamacije pa na upravnništvo „Sava“ v Kranju. — Dopisi naj se blagovolijo frankirati. Brezimni dopisi se ne priobčujejo. Reklamacije so poštnine proste. — **Inserati:** štiristopna petit-vrsta za enkrat 12 vin. za dvakrat 9 vin., za trikrat 6 vin., večji inserati po dogovoru. Inserati v tekstu, poslana in posmrtnice dvojno. Plaćujejo se naprej. — Rokopisi se ne vračajo. — Brzjav: „Sava“, Kranj. Čekovni račun pri c. kr. pošto-hranilničnem uradu št.: 41.775.

Ob 67letnici cesarjevega vladanja.

Dne 2. t. m. je poteklo sedeminšestdeset let, odkar si je posadil cesar Franc Jožef staroslavno habsburško krono na svojo glavo. Kot mladenič je prevzel l. 1848. vladarstvo države, ki je bila stara in izkušen starček vlada danes v monarhiji, ki je trdnjša in enotnejša, kakor le kedaj, in ki se je pomladila v svoji stari sili in slavi. Človek na prestolu je osivel in se postaral, toda energija njegovih mladih let, vsa izkušnost njegove moške dobe, vsa modrost njegove starosti se je oživila v ljubljeni dedovini njegovega slavnega rodu. To je najbolj karakteristična slika, ki nam jo nudi 67letna doba vladanja našega cesarja. Starček sedi na habsburškem pretolu, in v tem starčku živi še vsa energija mladih let, plapolja še ves ogenj goreče dejanske ljubezni do poverjene mu države in tako se ob 67letnici njegovega vladanja oči cele Avstrije upirajo z isto vdano hvaležnostjo v preteklost, kakor z neomajnim zaupanjem v bodočnost.

Cesar Franc Jožef je ustvaril moderno Avstrijo kot državo narodov. Njegova velika ideja enakopravnosti zmaguje v veliki preizkušnji, ki jo je svetovna vojna naložila človeštvu, in naš cesar ne bo slavil zmage le kot vladar in vrhovni gospodar svojih armad temveč tudi kot eden največjih državnikov svetovne zgodovine. Avstrijski narodi se danes z največjo požrtvovalnostjo bojujejo za vojo skupno domovino, ki jo jim je ustvaril cesar Franc Jožef, v kateri je ustava slovesno odpravila vsako nacionalno nadvlado in podelila velikim in malim enake pravice. Za to najsvetejšo delo cesarja Franca Jožefa prelivajo danes vsi naši vojaki s severa in juga, zapada in vzhoda širne monarhije svojo kri. Kakor skala neomajno

bodo stali temelji zmagovite Avstrije, nedotakljive trdnjave mirnega in uspešnega sožitja srednjeevropskih velikih in malih narodov.

In res, usoda nam ni mogla biti milejša, kakor da nam je za tako resne in zgodovinsko po-

membne čase ohranila ljubljene cesarja, kojega dičijo vse vladarske vrline in v kojega z neomejenim zaupanjem zro zvesto udani narodi širne avstrijske monarhije.

Prodiranje v Srbijo.

Prodiranje naših čet proti Črni gori.

Dunaj, 26. novembra.

Ob gorenji Drini se boreče c. in kr. čete so potisnile sovražnika preko sedla Goleš in Kozara nazaj ter so zavzele Čajnice. Tudi na Giljevi planini, jugo-zapadno Sjenice, so naši bataljoni Črnogorke porazili.

Južno novega Pazarja se vzpenjajo naše kolone na Mokro planino. Jugozapadno Mitrovice smo pregnali srbski zadnji oddelek.

Kosovo polje je popolnoma v posesti zaveznikov.

Boji v Makedoniji.

Pri Gradsku so se razvili novi ljuti boji med Francozi in Bolgari. Posebno srditi spopadi pa so se vršili preteklo soboto ob reki Rajac, kjer so hoteli Bolgari udariti na levo francosko krilo in prekoračiti reko. Francozi so v velikih skrbeh, ker pričakujejo, da se bodo pred njihovo fronto kmalu pojavile tudi avstrijske in nemške čete, ki so po zavzetju Mitrovice in Prištine postale proste.

V Solun pripeljejo te dni 40.000 zamorskih čet iz Južne Afrike, ki so bili prvotno določeni za operacije v Vzhodni Afriki.

Boji ob črnogorski meji.

Dunaj, 27. novembra.

V prostoru pri Čajnici in v Sandžaku Novi Pazar je položaj neizpremenjen.

Na Suhi planini zapadno Mitrovice so vrgle naše čete Srbe nazaj proti črnogorski meji. Število vjetih narašča od ure do ure.

V Mitrovici smo vjeli od zavzetja mesta

11.000 srbskih vojakov in 3000 vojnootveznih civilistov, pri Prištini je bilo znova vjetih 800 mož. Tudi daleč za frontami armad vjamejo mnogo razpršenih.

Berolin, 27. novembra.

Avstro-ogrske čete so očistile sovražnika pokrajino jugozapadno od Mitrovice do odseka Klinne. Število pri in v Mitrovici vjetih se poveča za 1700.

Zapadno od Prištine so vrhovi na levem bregu Sitnice zasedeni od nemških čet. Vjetih je bilo nadaljnjih 800 Srbov.

Južno od Drenice so bolgarske čete prekoračile splošno črto Goleš—Stimlja—Jezerce—Ljubotin.

Naše čete so vrgle Črnogorce čez Metalko.

Dunaj, 28. novembra.

C. in kr. čete, ki se bojujejo ob črnogorski meji so vrgle včeraj sovražnika čez sedlo Metalka. Tudi obmejno ozemlje pri Čelebiću je očiščeno.

Iz Mitrovice prodirajoča avstro-ogrska kolona je dospela ob cesti na Peč do črnogorske meje. V tem prostoru je bilo zopet vjetih 1300 Srbov.

Bolgari so zasedli Goleš Brdo jugozapadno Prištine ter višine zapadno Ferizovića.

Nemške čete so zasedle Rudnik.

Berolin, 28. novembra.

Zasledovanje se nadaljuje. Jugozapadno od Mitrovice smo zasedli Rudnik. Vjeli smo 2700 sovražnikov in so zavezniške čete vplenile mnogo vojnega materiala.

PODLISTEK.

Ob odkritju brambnega ščita

dne 5. decembra 1915.

Kaj znači na trgu to pestro življenje,
Tam zbranih uglednih zastopnikov zbor,
Kaj prazničnih skupin to živo vrvenje?
Glej ravnokar dvignil se tam je zastor! —

Zdaj tam v veličastno postavo odkrito
Zrè vse, starešinstvo, mnog častni veljak,
Raz odra pa javlja klicar ponosito:
„To nàroda ščit je, to brambni naš znak!“ —

Tam sredi na njem pa glej orla je slika,
Ponosni grb mesta, kak sreče žari;
Kot uzor plemenit se blesti in svetlika,
Ljubav do sirot iz oči mu plamti.

V ta ščit meč ne vbada, vanj pšica ne sika,
Ne nosi okov in ne bojnih krasil.
Ljubezni pa nàroda živa le slika,
Iz trupel se njega je padlih rodil.

Zvenela po njem ne bo silna moč jekla,
Udarcev sovraga ne bode krotil,
Mu zibel za blagor je dōma je stekla:
Sirotam pa bedo, gorjè bo blažil.

Vsi žebli, žeblički enotne so vrste
Pred ščitom na mizi jih kar mrgoli,
Ne skrivi noben se, narave so čvrste,
Njih vbod pa — ne bojte se — nič ne boli.

Vsak žebelj teh sveže pognal bo cvetove,
Njih vonj bo opajal gomile grobov,
In deci sirotni zoril bo sadove
Obilo s skupilom teh drobnih darov.

Ti žebli vsi zdè se mi rodne svetinje,
Kar v sè jih sprejel bo zaščitni ta les;
Blesteči in temni, vsi v spas so blaginje;
Vsi sōlze otirali bodo z očes.

Zato pa naj kladivo poje veselo,
Od zore tja v mrak naj odmeva, zven;
Tekmujmo med sabo in skupno to delo
Rodilo sirotam jasnejše bo dni.

IVAN PIRC.

Obisk.

Na meji med Bukovino in Rusijo ležita druga tik poleg druge vasici, manjša še v območju črno-zlatih mejnikov, večja že na Ruskem. Kmetje so se med seboj dobro poznali. Posedali so skupaj v krčmi, primerjali žganje obeh držav, se stepli in zopet objemali, kakor je pač nanese la pijanost. Res, da skoro ves čas svojega življenja niti opazili niso, da ne spadajo skupaj, in ostra črta generalštabne karte, ki je tekla ravno med njimi, jim nikoli ni delala preglavic. Se le ko se je proglasila vojna, so začeli razmišljati. Prvih par dni se ni med njimi še nič izpremenilo, zakaj čete doslej niso vkorakale ni tu, ni tam. Le pop jim je razlagal, kaj je vojna. Ali bogve, če so ga tudi prav umeli. Kajti nekega dne so prišli za palice in kose in prišli iz Rusije semkaj na Avstrijsko — trajalo je komaj deset minut. In potem potrkajo pri svojih sosedih precej trdo. Ti v prvo niti niso prav razumeli, kaj hočejo, ali njih prijatelji so jim pojasnili, da je sedaj vojna in ker je vojna, je odslej nadalje tu in v okolici vse carjevo in oni so njegovi hlapci. Tako so pobrali živali, jih odvezali in praznili krupnike. Ruske žene pa se pripeljele seboj samokolnice in naložile so nanje perilo in obleko avstrijskih sosedov. Le tem niti na um ni prišlo, da bi se branili, saj so bili v manjšini. Zastonj so se

Prosta zveza s Carigradom je dosežena.

Berolin, 28. novembra.

Z begom ostanka srbske armade v albansko gorovje so velike operacije proti njej končane. Prvi namen, odpreti prosto zvezo z Bolgarsko in Turčijo, je dosežen. Gibanje pod vrhovnim poveljstvom generalfeldmaršala von Mackensena stoječih armadnih delov, je pričela avstro-ogrsko armada generala von Kövessa, ki je bila ojačena od nemških čet, proti Drini in Savi in armada generala von Gallwitza proti Donavi pri Smederevu in Ram-Bazišu 6. oktobra, bolgarska armada generala Bojadževa pa proti črti Negotin-Pirot dne 14. oktobra. Ta dan so se pričele tudi operacije druge bolgarske armade pod generalom Todorovom proti Skoplju in Velesu. Med tem so zavezniške čete hitro in gladko prekoračile Donavo, velikanško podvzete v pričo sovražnika, ki je je poleg tega še ovirala v tem času nenavadna kosovska burja, vzele so sovražno obmejno trdnjavo Belgrad, pri čemer se je poleg brandenburškega rezervnega zbora posebno odlikoval avstrijski VIII. armadni zbor, in Zaječar, Knjaževac in Pirot so zasedli naši hrabri bolgarski zavezniki. Tudi so zavezniške čete popolnoma zlomile žilavi odpor v vojni izkušenega sovražnika, ki ga je podpirala kakovost pokrajine, in ki se je vrlo boril. — Njih prodiranja niso mogla ovirati niti brezdanja pota, niti puste, globoko zasnežene planine, niti pomanjkljivi dovoz, niti pomanjkanje nočevališč. Več kakor 100.000 mož, to je skoraj polovica vse srbske vojske, je vjetih, njih izgub v bojih in vsled zapuščenja zastav ni mogoče preceniti in vpljeni so topovi, med njimi težki topovi in sedaj še nepregleden vsakovrsten vojni material. Nemške izgube smemo označiti kot prav zmerne, kakor jih je tudi obžalovati. Vsled bolezni čete sploh niso trpele.

Bolgari prodirajo na Prizren.

Dunaj, 29. novembra.

Naša ofenziva proti severni in severozapadni Črni gori se nadaljuje. C. in kr. čete prodirajo čez sedlo Metalka ter južno Priboja. Bolgari zasledujejo v smeri na Prizren.

Zavezniške čete so vzele dosedaj Srbom 502 topa.

Berolin, 29. novembra.

Zasledovanje še nadalje napreduje. Vjeli smo nad 1500 Srbov. Včerajšnje poročilo o dosedanjem poteku srbske vojne je dopolniti, da znaša število do sedaj Srbom vzetih topov 502, med njimi mnogo težkih topov.

Odločilna bitka na grškem ozemlju.

Preko Carigrada poročajo iz Soluna: Armadno vodstvo ententnih čet namerava postaviti svoje glavne sile ob grški meji ter prisiliti bližajoče se Bolgare k odločilni bitki na grškem ozemlju.

Boji ob črnogorski meji.

Dunaj, 30. novembra.

Jugozapadno od Priboja smo vrgli Črnogorce nazaj proti Plevlju. Ob črnogorski meji jugozapadno od Mitrovice so napadle avstro-ogrsko čete srbsko zadnjo četo ter vjele 210 mož.

Bolgari so zasedli Prizren.

Berolin, 30. novembra.

Deli armade generala von Kövessa so vrgli sovražne sile pri Rudniku jugozapadno Mitrovice

trudili, da bi svojim sosedom pojasnili, da kaj takega ne more biti prav. Rusi so jih sicer dobrohotno pomilovali, tudi žal jim je bilo, a zatrjevali so, da je sedaj vojna. Tako so si namreč ta pojmi tolmačili. In potem so odkorakali, črede so gnali pred seboj; goske so racale znano jim pot za njimi in za vsem tem je ostala mala vasica sama — izropana.

Med tem pa, ko so kmetice pred črnožoltimi mejniki še jokale in moški kleli, se je začul na deželni cesti peket kopit. Prijahal je oddelek dragoncev — lačnih Avstrijcev, ki bi bili radi kaj jedli. Ali kaj, ko v celi vasi ni bilo dobiti niti košičke, kaj šele krave. Kmetji so tarnali in pripovedovali vojakom svoje gorje. Le-ti so bili sicer Čehi in jih niso povsem razumeli, ali določno in ponavljajoče se kazanje na sosednjo vas, odkoder so krave še prav otožno mukale po starih hlevih, je bilo jasno dovolj. Pa so dragonci jahali onih deset minut na Rusko. Za njimi so šli kmetje in sedaj so njih žene vzele samokolnice seboj. Sosedji pa so takoj razumeli vojno bolje. In praznovali so ginjaivo svidenje z izgubljenimi kravami, gosmi in kozuhji. Uro kasneje je bilo vse zopet v hlevih in skrinjah — morda celo nekoliko več — saj natančno se kaj takega nikoli ne ve.

Vasici pa sta odslej zopet prav dobri sosedji, odkar se jim je raztolmačil pojmi vojne dokaj pravilneje, kakor je to storil pop.

nazaj. Tu in zapadno Sitnice so vjele čete armade generala von Gallwitza skupaj kakih tisoč mož.

Bolgarske sile so dne 28. novembra zavzele Prizren. Vjele so nad 3000 sovražnikov in ugrabile 8 topov.

Padel je Prizren, nekdanje glavno mesto stare Srbije. 65 kilometrov južnozapadno Prištine, najpomembnejšega kraja na Kosovem polju. 65 kilometrov severozapadno Skoplja, leži ob Bistrici, malem dotoku Belega Drina. Prizren je bil poprej glavni kraj prejšnjega turškega vilajeta Kosovo. Amfiteatralično zgrajeno mesto se nahaja na robu rodovitne ravnine in tvori stekališče več vojaško važnih cest. Tu se odcepi pot, ki vodi iz Skadra, na eni strani v notranjost Srbije, na drugi čez gorske prelaze v Makedonijo. Mesto ni moglo dati Srbom nikakega zavetja, ker razen citadele na sicer obvladajoči vshini nima nikake obrambe. Prizren je igral v srbski zgodovini važno politično vlogo in v časih starega srbskega carstva je bil glavno mesto dežele. Srbska katedrala in kraljevski dvorec, restavrirani pred leti, pričata o tih časih. Prizren šteje danes nad 40.000 prebivalcev. V balkanski vojni so zasedle srbske čete Prizren 31. oktobra 1912.

Ljuti boji pred Bitoljem.

„Giornale d' Italia“ poroča iz Aten: Polkovnik Vašič se upira pred Bitoljem trikratni premoči bolgarskih čet ter krije pot za umikanje v Albanijo. Iz Bitolja poročajo, da je dospelo tja zadnje štiri dni nekaj tisoč vojakov, ki odhajajo v obrambne pozicije kljub silni bedi, ki vlada med njimi in kljub lakoti in onemoglosti vsled naporov. Na cesti Bitolj—Prilep so bili Srbi odbiti ter so zapustili pozicije pri Topoli—Gijaniju.

Odlikovani vojskovodje zavezniških balkanskih armad.

Cesar Franc Jožef je poslal vrhovnemu poveljniku na Balkanu gfm. von Mackensenu lastno-ročno pismo, v katerem pravi: „Pod Vašim vzornim vodstvom in z izvrstnim sodelovanjem Vam podrejenih poveljnikov ter vsled izbornih junaških činov zavezniških čet so sovražniki kar najobčutnejše poraženi in na balkanskem bojišču je dosežen najrazveseljivejši uspeh.

Voditeljska spretnost in žilava vztrajnost čet bodeta zmogli tudi nalogo, ki še preostaja.“

Cesar je podelil gfm. von Mackensenu v znak svojega hvaležnega priznanja briljante k vojaškemu zaslužnemu križu I. razreda, generaloma von Gallwitzu in von Kövessu pa vojaški zaslužni križec I. razreda z vojno dekoracijo.

Na koncu svojega pisma pravi cesar: „Sporočite vsem vrlim vojakom, ki so pod Vašim slavnim vodstvom izvršili odlične čine, Mojo zahvalo in moj pozdrav.“

Prodiranje proti Plevlju.

Dunaj, 1. decembra.

Naše čete prodirajo objemač proti Plevlju. Ena kolona napada Gradino planino jugovzhodno od prelaza Metalka, neka druga je v popoldanskem urah in ko je nastopil mrak v naskoku zavzela rob neke visoke planote, 10 km severno od Plevlja, ki so ga Črnogorci žilavo branili.

Armada generala von Kövessa je vjela meseca novembra 40.800 srbskih vojakov in 26.600 za orožje zmognih ter vplenila 179 topov in 12 strojnih pušk.

Uspešni boji s srbskimi zadnjimi četami.

Berolin, 1. decembra.

Na posameznih krajih se vršijo uspešni boji s srbskimi zadnjimi voji.

Pri Prizrenu so vjele bolgarske čete 15.000 Srbov ter so ugrabile mnogo gorskih topov in drugega vojnega orodja.

Srbska armada je zapustila srbska tla.

„Corriere della sera“ piše: Srbska armada je srbsko ozemlje popolnoma zapustila ter se umaknila na Skader, Drač in južno Albanijo. Položaj bi postal za srbske ostanke usodepolen, ako bi jih Bolgari še nadalje zasledovali. Srbi vodijo seboj 17 let stare mladeniče, ki jih bodo izvežbali in porabili za rezervno.

Umikanje Francozov v Makedoniji.

Solun, 30. novembra.

Ker so Srbi opustili Kačanik, je postala združitev francoskih in srbskih čet brezpomembna in nemogoča. Tudi prodiranje Francozov na Veles je brez haska. Pričelo se je umikanje francoskih čet iz okolice Krivolaka, ki je bil središče operacij in ki postane kmalu le eksponirana pozicija, opirajoča se na Demirkapu, kjer zbirajo Francozi velike sile. V nasprotju s poročili iz bolgarskega vira imajo Francozi zasedene vse na levem vardarskem bregu do Krivolaka osvojene pozicije.

Zavzetje Plevlja, — Plen jugozapadno od Mitrovice. — Bolgari prodirajo proti Djakovi.

Dunaj, 2. decembra.

Danes zjutraj smo vkorakali v Plevlje. Zavzete mesta je bila posledica trdovratnih bojev.

Preko prelaza Metalka prodirajoča kolona je vrgla včeraj sovražnika pri Boljaničih, preko Priboja prihajajoča skupina je v naskoku zavzela višine severno od Plevlja, neka tretja skupina pa je pregnala Črnogorce pri Jabuki. Mohamedansko prebivalstvo je naše čete z radostjo pozdravljalo. Črnogorci so se deloma v begu umaknili.

Jugozapadno od Mitrovice je avstro-ogrski polbataljon vjel 4000 Srbov in vplnil dva topa in sto konj.

Bolgari zasledujejo naprej proti Djakovi.

Umikanje srbske armade.

Srednja srbska armadna skupina je deloma že prekoračila albansko mejo in se po albanskih potih umaknila na jug, da bi se baje v odseku Dibra—Gostivar—Prilep—Kavadar združila z drugimi srbskimi četami in zavarovana v hrbtu in na flankah napravila tem največji odpor, dočim bi obenem začele francoske čete z ofenzivo.

Carjeve obljube Srbiji.

Londonski „Daily Telegraph“ poroča: Car je poslal srbskemu ministrskemu predsedniku Pašiču brzojavno sporočilo, da bodo ruske čete stale že v enem tednu na bolgarskih tleh.

Manifest kralja Nikita.

Kralj Nikita je izdal na črnogorski narod manifest, v katerem pravi: Srbska armada se je morala umakniti v črnogorske gore. Bojne sile obeh v skupnem boju združenih kraljestev se bodo hrabro branile; zvesta svojim tradicijam bo Črna gora nadaljevala boj do smrti, ki ji je ljubša, kakor suženjstvo. Naši veliki zavezniki so obljubili prebivalstvu Črne gore in srbski armadi, da bodo skrbeli za živež. Borili se bomo zbrani okrog kralja od gore do goro, z ono vremo in onim pogumom, ki nam jih daje zaupanje v končno zmago Črne gore in njenih zaveznikov.

Bolgarska in Rusija.

V razgovoru z nekim poročevalcem „Rječi“ je izjavil dosedanj rusk poslanik v Sofiji Savinjskij, da mu je kralj Ferdinand bolgarski pred njegovim odpotovanjem iz Sofije rekel, da je most med Rusijo in Bolgarsko na Balkanu za vedno podrt, to se pravi, da se Bolgarska nikdar več ne bo pridružila Rusiji.

Kavala drugo ententino taborišče.

Iz Soluna poročajo, da nameravajo Angleži sedaj, ko so difference z Grško poravnane, izkrcati čete tudi v Kavali in od tam operirati proti Bolgarom.

1440 vagonov municije za Bolgarijo in Turčijo.

Preko Bukarešte poročajo: V zadnjih dneh je bilo spravljeno po Donavi 38 ladij s 1440 vagoni municije za Bolgarijo in Turčijo.

Na smrt obsojeni bolgarski častniki.

Vojno sodišče je obsodilo 12 bolgarskih častnikov, ki so po izbruhu vojne ostali v ruski armadi, kot dezertarje in veleizdajnike na smrt.

* * *

Rusko-romunska pogajanja.

„Secolo“ poroča: Rusija je znova zahtevala v Bukarešti dovoljenje za prehod ruskih čet preko Romunije. Bratianu je odgovoril izogibajoče. Ruska vlada pa je želela točen in jasen odgovor, nakar je romunski kabinet izjavil, da bo sledil vzgledu grške vlade.

Romunija je zaprla Donavo z minami.

„Indepedance Roumaine“ poroča, da so romunske oblasti dale zapreti romunski del Donave z minami in sicer začeni pri Turskem Smilu ob romunsko-bolgarski meji (južno Bukarešte) do km 340 in od Galaca do izliva reke Prut. Trgovske ladje smejo pluti v tem delu Donave le pod vodstvom avtoriziranih pilotov. Romunska vlada je svoj ukrep velesilam že notificirala.

Romunsko žito za Avstrijo in Nemčijo.

Kakor javlja „Frankfurter Ztg.“ je nakupljenih v Romuniji 900.000 vreč pšenice v vrednosti 30 milijonov, za Avstrijo in Nemčijo.

Rusko-romunske konference.

Te dni se vrši v obmejni postaji Ungheni konferenca med nekaterimi člani romunskega kabineta in zastopniki neke ententne države (seveda Rusije op. uredn.).

Rusko-romunska pogajanja.

Preko Rotterdama poročajo iz Petrograda: Rusko-romunska pogajanja so se zopet pričela. Ze od 20. oktobra se mudi v Bukarešti posebni odposlanec ruske vlade. Ruski krogi zatrjujejo, da potekanje pogajanja ugodno. Romunija sicer sedaj še ne želi očitno nastopiti, toda pričakovati je baje, da pride do sporazuma. Ruska armada v Besarabiji je pripravljena, da pomaga Romunom. V Odesi in okolici je koncentriranih 6 armadnih zborov z novo artiljerijo in močno kavalerijo. Kuropatkin se nahaja že v Odesi.

Romunija proti prehodu ruskih čet.

Romunija je na Dunaju, v Berlinu in v Petrogradu izjavila, da bo vsak prehod ruskih čet preko svojega ozemlja in vsak transport vojaštva po Donavi z oboroženo roko preprečila.

* * *

Grške čete odhajajo iz Soluna.

Pariz, 26. novembra. „Petit Parisien“ poudarja, da je Grška na zadnjo demaršo posebno hitro odgovorila in da je skoraj v vseh točkah ustregla zahtevam entente. Gre predvsem za to, da se prepreči razoroženje srbskih in francoskih čet, nadalje da se omogoči neovirana uporaba solunskega železniškega omrežja, ki je bilo deloma zasedeno od koncentriranih grških čet in da se končno pri Solunu zbrane grške čete primerno razdeli na raznih točkah meje. Zlasti glede te zadnje točke je odgovoril Skudulis več kakor z besedami, kajti razvrščanje pri Solunu koncentriranih čet se je že pričelo.

Nadaljne koncesije Grške.

Iz Pariza poročajo: Kitchener je izposloval v Atenah dovoljenje grške vlade, da smejo ententne čete izkrcavati tudi še v drugih grških pristaniščih.

Nemški in avstrijski krogi o stališču Grške.

Uradni nemški krogi so slej ko prej prepričani, da se Grška ne bo dala zapeljati in da bo ostala nevtralna. Kako daleč pa bo morala iti s svojimi uslugami četverozvezi, to se ne da prevideti. Mogoče je, da bo grška vlada storila korake, ki bi jo vedli daleč čez nevtralno črto. Razburjati bi se vsled tega ne smeli, ker se nahaja grška vlada v zelo težavnem položaju. Ako pa bi Srbi, Francozi in Angleži prenesli bojišče na grška tla, potem je brezdvomno, da bi jim nemške, avstrijske in bolgarske čete tudi tja sledile. Dunajski politični krogi pravijo: Ako je Grška četverozvezi res obljubila, da njenih čet ne bo razorožila, potem velja seveda to njeno stališče tudi za avstrijske in nemške čete, ki bi eventualno prišle na grško ozemlje.

Ententno brodovje pred Kreto.

„Berner Bund“ poroča iz Aten: Veliko ententno brodovje križari pred Kreto ter nastopa kot absoluten gospod. Francozi in Angleži so pretrgali brzojavno zvezo med Kreto in Atenami ter se ne menijo za predpise človečnosti. Zdi se, da hoče ententa zaplesti Grško v še večje težkoče.

Grška in četverozveza.

„Agence Havas“. Nota Grške na četverozvezo je spisana povsem prijateljsko. Uradni krogi jo smatrajo za pripravno sredstvo v svrhu razrešitve pendentnih vprašanj ter pristavljajo, da je v vseh točkah zadovoljiva, ker ustreza želji grškega naroda, ki hoče ostati nevtralen, ne da bi delal zaveznikom težkoče. Pogajanja se nadaljujejo. Četverozvezni krogi niso zadovoljni.

Pariška poročila pravijo, da Grška ne mara privoliti v nobene nove koncesije. Grška vstraja pri zahtevi po striktni nevtralnosti. „Echo de Paris“

konstatira, da Kitchener in Cochlin nista v Atenah drugega dosegla, kakor obljube. Ententina diplomacija nima v Atenah nobenih uspehov.

Odhod bolgarskega vojaškega atašeeja iz Aten.

Londonski „Morningpost“ poroča iz Aten: Bolgarski vojaški ataše je odpotoval v Sofijo. „Patris“ pravi, da ima nalogo spraviti del arhiva bolgarskega poslaništva iz Aten v Bolgarijo. Tudi rodbina bolgarskega legacijskega tajnika je odpotovala. Vse to je najbrž v zvezi z sofijskimi poročili, ki pravijo, da bodo Bolgari zasledovali Srbe, Francoze in Angleže tudi na grško ozemlje.

Grška svojih čet ne umakne.

„Times“ poročajo iz Aten: Grška je na zahtevo četverozveze, da naj odpokliče svoje čete iz onih okrajev, ki so zasedeni od četverozveznih čet, odgovorila, da smatra to za neizvršljivo, ker bi nastale nove težkoče. Zahteva se ustanovitev posebne strokovnjaškega odseka.

Grška odklanja glavne zahteve četverozveze.

Grški odgovor na zahteve četverozveze je prijazen, toda nezadovoljiv. Grška vlada odklanja odpoklicanje svojih čet iz Soluna in ne dovoljuje ontentnemu brodovju izvrševanja vojnopolicijske službe v grških teritorialnih vodah, ker je to za njo kompromitujoče in v nasprotju z grško nevtralnostjo. Grška vlada tudi ne more dati zahtevanih železnic popolnoma na razpolago in sicer z ozirom na lastne mobilizacijske načrte. Grška poudarja, da je četverozvezi rada na uslugo, toda le v toliko, kolikor je to združljivo z njeno neodvisnostjo in nedotakljivo varnostjo.

Grški odgovor predlaga, da naj se sestavi vojaška komisija, ki bo razpravljala o tehničnih podrobnostih ter dela tudi pridržke glede vojaških operacij v grških teritorialnih vodah.

Listi pravijo, da se bodo pogajanja pospešila, za vsak slučaj pa so pričeli Angleži in Francozi utrjevati Solun.

„Petit Parisien“ pravi: Grški odgovor je nezadovoljiv. Skudulis bo moral dati še preciznejše izjave, ker je njegova nota v marsičem zagonetna.

Grška je odločena varovati svojo nevtralnost za vsako ceno.

Kmalu se bo pokazalo pravo stališče grške vlade. Grška je odločena pozvati četverozvezo, da odpokliče svoje čete iz Soluna in z grškega ozemlja sploh ter se ne boji nobenih ententnih groženj. Ako bi četverozveza poskusila blokirati grška pristanišča, potem bo grška armada odrezala ententne čete ter preprečila njihovo umikanje iz Makedonije na grško ozemlje. — Atenski listi poročajo, da so sedaj poklicani vsi grški rezervni častniki pod orožje in da šteje mobilizirana armada že pol milijona mož.

Svarilo Avstrije in Nemčije.

Avstrija in Nemčija sta v Atenah izjavili, da ne bodo smatrali grškega ozemlja za prijateljski nevtralni teritorij, ako ustreže Grška zahtevam četverozveze in dopusti, da postane Solun in grško ozemlje operacijska baza četverozveznih čet.

pregnan. Sicer so se vsi sunki že v našem ognju razbili. Prostor na obeh straneh hriba Sv. Mihaela so takisto brezuspešno napadale jako velike italijanske sile. Pri Sv. Martinu sta se odlično udeležila bojev pešpolk št. 39 in hebski črnovojniški pešpolk št. 6. V severnem soškem odseku smo odbili ljute napade na naše pozicije na višinah severno Tolmina.

Se vedno pošiljajo Italijani sveže čete deloma s tirolske fronte deloma iz zaledja na soško fronto. Strahovito borenje se nadaljuje. Na nijednem mestu ni opaziti, da bi boj ponehaval. Po izvestnih znakih se more reči, da bitka še ni dosegla svojega viška in računati je še s povečanjem sovražne napadalne delavnosti.

Iz razdejane Gorice.

Med tem, ko težka artiljerija neprenehoma obstreljuje Gorico, tako, da je videti mesto ovito v bel oblak, skozi katerega tuintam švigajo zublji ognja, krožijo veliki italijanski zrakoplovi nad mestom neprestano in pospešujejo razdevanje poslopj. S treskanjem granat se meša sikanje letalskih bomb, ki padajo na mesto na mnogih krajih. Seveda zadevajo sedaj povečini prazna poslopja, kajti v zadnjih urah je zopet obilo ljudi zapustilo mesto. Ali bomb ne mečejo samo na mesto, marveč tudi na vasi v okolici. Letalci so obmetali z bombami tudi grad grofa Coroninija.

Begunci pripovedujejo grozne reči, kako razdevajo granate cele ulice, velikanske luknje so po ulicah in cestah, stekla ležijo po tleh, drobiž granat in šrapnelov, kri, trupla, hiše so razbite, porušene, zgorele, strašni so pizori v razdejani Gorici. Prebivalstvo je zbegano, vse iz sebe, v kletih tičijo, mrtvih ni mogoče pokopavati; marsikdo čaka svoje usode pod zidovjem, ker ni varen tudi na cesti, da bi došel do postaje in se odpeljal. Pod ruševinami ležijo trupla, smrad se širi, strašno je. 28 cm granate učinkujejo strahovito, sreča pa je, da jih mnogo ne razpoči, ako ne zadenejo na prav trde predmete. V neki hiši je bilo zbranih 35 oseb, ko je treščila granata v njo. K sreči ni razpočila, drugače bi bila ubila 35 oseb. Razdevanje Gorice se nadaljuje vsak dan. Mnogo ljudi je sedaj komaj še ušlo na varno, pustili so vse tam, rešili so si komaj golo življenje.

Zimska vojna na Krnu.

Boji na krnskem ozemlju in ob tolminskem mostišču so dobili popoln značaj zimske vojne. Na višinah 600 do 700 m leži že visoko sneg, ki otežkuje vsako bojno delavnost in zadržuje Italijane, da skoro ne morejo napadati. Njihovi vojak nosijo še vedno pelerino in če tudi jih dva ali trije telovniki varujejo pred mrazom, vendar zmrzujejo strašansko v svojih jarkih. Zadnje dni smo vjali nekaj Italijanov, ki so imeli zmrznjene ude. Artiljerijska delavnost Italijanov na tolminsko mostišče je skoro povsem ponehala. Ves boj se koncentrira na mala infanterijska podjetja, kakoršna se pogostoma vršijo z naše strani. Posamezni naši oddelki so v vednem stiku z Italijani, kar Italijanom seveda ni nič prav vseh. Strelski jarki se nahajajo mestoma komaj 20 do 200 korakov narazen.

Naši lahko ranjeni vojaki nočejo na nikak način oditi v ozadje v bolnice, marveč čakajo na licu mesta, da se jim zacelijo rane, samo da morejo ostati pri svojih polkih.

Italijani hočejo za vsako ceno pri Gorici doseči kak uspeh.

Dunaj, 30. novembra.

Vedno bolj kaže, da hočejo Italijani te dni za vsako ceno doseči ob Toči, če mogoče pri Gorici, kak uspeh. Včeraj so naperili svoje napade poti celi fronti med Tolminom morjem, zlasti silno pa proti obema našima mostiščema in proti severnemu delu Doberdobske visoke planote. Sunki proti našim gorskim pozicijam severno od Tolmina so se kmalu razbili. Tolminsko mostišče je stalo popoldne pod bobnečim ognjem. Nato so sledili trije napadi na severni odsek in več slabjših ne južni odsek. Vse smo odbili s težkimi izgubami za sovražnika. Ravno tako brezuspešni so bili večkratni poskušeni napadi pri Plaveh. Pred goriškim mostiščem so zbrane močne italijanske čete vseh front. Napadal je sovražnik včeraj samo pri Oslavju. Odbili smo ga, samo ozek kos fronte smo nekoliko umaknili. Gorica je dobila ponoči zopet kakih sro težkih bomb v notranjost mesta. V odseku Doberdobske visoke planote so se po štiriurom artiljerijskem pripravljanju pričeli posebno silni in trdovratni napadi proti hribu Sv. Mihaela in prostoru pri Sv. Martinu. Na hribu Sv. Mihaela je krvavo odbil budimpeštanski honvedski pešpolk št. 1 osem naskokov v masah. Trikrat so v gostih masah napadli Sv. Martin. Tu je obvladal honvedski pešpolk št. 4 iz Nagy Varada v ljutem bajonetnem boju svoje pozicije. Tudi jugozapadno od tega kraja smo odbili sovražni napad.

Boji za hrib Sv. Mihaela zadnje dni so krulejši nego kdaj poprej. Italijani so najbrže sprevdili, da preko Oslavju in podgorske višine ne bodo dosegli Gorice, zato pa se toliko bolj trudijo, priboriti si pot v Gorico čez hrib Sv. Mihaela. Napadi zadnje dni so se vršili največ na severno-

Četrta bitka ob Soči.

25 milijonov škode na poslopih v Gorici.

Dunaj, 26. novembra.

Na severnem pobočju gore Sv. Mihaela se je bitka ponoči še vršila. Napad na vrh te gore je naš ogenj vdušil. Sunke proti prostoru pri Sv. Martinu smo odbili.

Čim bolj jasno morajo spoznati Italijani brezuspešnost tudi te zadnje ofenzive, tem bolj pogosto padajo težke bombe in netilne granate v mesto Gorico, ki jo sedaj po načrtu razbijajo v razvaline. Dan na dan se večja število pogorelih in razdejanih hiš in cerkva. Dosedanje škoda na poslopih je ceniti na 25 milijonov kron, škoda na privatnem imetju, umetninah in zbirkah se sploh ne da ceniti.

Naše junaške čete odbijajo vse italijanske napade.

Dunaj, 27. novembra.

Artiljerijsko in napadalno delovanje Italijanov se je raztezalo včeraj na vso primorsko fronto.

Sunke proti našim pozicijam na Mrzlem vrhu in južno od te gore smo odbili deloma v borbi na bajonet deloma pa pred ovirami s težkimi izgubami za sovražnika.

Pred tolminskim mostiščem je naša artiljerija preprečila vsak poskušen napad.

Tudi pri Plaveh so Italijani zaman napadali. Najsilnejši so bili boji ob goriškem mostišču. Pri Oslavju so krvavo odbili oddelki dalmatinskega pešpolka št. 22 šest sovražnih napadov. Enako usodo so imeli močni napadi proti Pevmi in vrhovom pri Podgori. Mesto Gorica stoji neprestano pod ognjem težkih kalibrov. Eden naših letalcev je zbil v zračnem boju sovražni dvokrovnik v

Slorenc pri Moši (San Lorenzo di Mossa), kjer je naša artiljerija letalo razbila.

V odseku Doberdobske visoke planote se konča bitka na severnem pobočju gore Sv. Mihaela tako, da držimo vso svojo fronto. Na južnem pobočju te gore se je začelo sovražno napadalno gibanje ustavljati že v našem artiljerijskem ognju.

Na tirolski fronti smo preprečili posamezne poskušene napade v Dolomitih.

Italijani plačujejo svoje napade s potoki krvi.

Dunaj, 28. novembra.

Ob robu Doberdobske visoke planote so se omejili Italijani na sunek jugozapadno Sv. Martina, ki je bil odbit.

Ravnotako brezuspešni so bili tudi vsi napadi v severnem soškem odseku tako pri Zagori, Plaveh, proti več točkam tolminskega mostišča, na Mrzli vrh, kjer leži pred našo fronto 400 mrličev in na našo pozicijo na Vršiču. Položaj je torej neizpremenjen, pozicije ob Soči so trdno v rokah naših čet.

Na tirolski meji smo krvavo odbili napade na naše pozicije na zapadnem pobočju Monte Piana in pri obmejnem mostu v Schluderbachu.

Juriš za jurišem.

Dunaj, 29. novembra.

Bitka ob Soči traja. Tudi včerajšnji hudi boji so se končali s tem, da so naše čete popolnoma obdržale vse svoje pozicije. Proti goriškemu mostišču so pripeljali Italijani zopet nove polke. Navzlic njihovim izgubam je sledil juriš jurišu. Le pri Oslavju in na Podgori se je sovražniku posrečilo vdreti v naše pozicije, odkoder pa je bil zopet

zapadnem pobočju Sv. Mihaela. Brigada Perugia je tam jurišala in jurišala, posrečilo se jej tuintam vdreti v naše jarke, katere je razbila poprej artiljerija, ali vedno smo te jarke dobili zopet nazaj.

Pojenjajoči boji ob Soči. — Ljuti boji na Doberdobski planoti.

Dunaj, 1. decembra.

Včerajšnji dan je potekel na soški fronti v splošnem bolj mirno. Samo tolminsko mostišče so Italijani opetovano silno napadali. Ti sovražni sunki pa so se razbili v našem ognju. Danes ponoči se je pričelo silno streljanje artiljerije proti severnemu pobočju hriba Sv. Mihaela. Istočasno so napadli Italijani vrh tega hriba. Odbili smo jih. Odbili smo tudi poskušene sovražne napade v prostoru pri Sv. Martinu.

Brezuspešni italijanski napadi na tolminsko mostišče.

Dunaj, 2. decembra.

Italijani so obnovili svoje napade na mostišče pri Tolminu in naše gorske pozicije severno od tam. Pred Mrzlim vrhom so se razbili trije, pred gorskim grebenom severno od Dolij dva sovražna sunka. V tolminskem kotlu je razdejala italijanska artiljerija kraje za našo fronto. Mostišče je stalo mestoma zopet pod bobnečim ognjem ter so je prav močne sile večkrat brezuspešno napadle.

Pri Oslavju je poskusila sovražna pehota predreti pod zaščito megle. Oddelki našega 57. pešpolka so odbili tu dva naskoka.

Bitka ob Soči.

Bitka ob Soči je bila v sredo izredno ljuta samo v severnem odseku. Sovražnik je napadel prostor pri Tolminu, ali dosegel ni nikakega uspeha. Goriška fronta je bila mirna ne glede na topovske boje. Samo pri Oslavju so mislili Italijani, da so naše čete manj pazljive, ako nastopi megla, ali zmotili so se. Cadorna ni mogel poslati ministrskemu predsedniku Salandri nikake brzogovora, ki bi naznanjala zmago, ali da bi bil opustil upanje, da bo mogel tekom zasedanja parlamenta sporočiti kak velik uspeh, za to pa ni znakov, čeprav je trenutno mir pri Gorici. Italijansko armadno vodstvo pa se trudi opravičevati neuspehe v dosedanjih bojih tekom štirih bitk s trditvijo, da so došla velika avstro-ogrska ojačenja. Čudno je pač, da se ponovno podaja italijanski javnosti izgovore in sicer kar po vsaki ponesrečeni ofenzivi in kakor se nam zdi, se vedno še dobi v Italiji ljudi, ki se zadovoljujejo s takimi praznimi izgovori.

Vojna z Rusijo.

Odbit ruski napad.

Berolin, 26. novembra.

Armadna skupina generala feldmaršala von Hindenhurga je preprečila ruski poskus, prekoračiti Miso pri Pulpah. Sovražni napadi pri Berseminde in na zapadni fronti Dvinska so odbiti.

Riga.

„Lokalanzeiger“ poroča iz Kodanja, da je glasom vesti ruskih listov izpraznenje Rige končano. Ves material so Rusi spravili stran, enako tudi vse tovarniške stroje. Vrednost spravljениh predmetov znaša nekako milijardo mark.

Nemško uradno poročilo.

Berolin, 30. novembra.

Položaj je neizpremenjen. Flotilja nemških aeroplanov je napadla pri Ljahovičih (jugovzhodno Baranovičev) napravljene nasipe.

Z vzhodnogališke fronte.

Iz Črnovic poročajo: Ob dolnji vzhodnogališki fronti in na severnem bregu Dnjestra je vladal zadnje dni popoln mir. Čez dan so izmenjavali z obeh strani nekaj strelav iz topov, nakar je nastal mir. V nočeh so se odigravali posamezni boji prednjih straž in praske patrolj.

Pred velikimi dogodki na vzhodni fronti.

„Morningpost“ poroča, da bo mogoče dobiti tekom prihodnjih tednov jasno sliko o vojskem položaju na vzhodu. Vsekakor se pripravljajo na tej fronti veliki dogodki, ki so pa sedaj še globoko zakriti.

Dunaj, 1. decembra.

Nobenih posebnih dogodkov. Pri zavezniških četah podrejenih avstro-ogrskega vrhovnemu poveljništvu na severovzhodni fronti smo vjeli meseca novembra 78 častnikov in 12.000 mož ter vplenili 32 strojnih pušk.

Ob besarabski fronti.

Iz Črnovic: Ob besarabski mejni fronti vlana že nekaj dni popoln mir. Rnežni zameti in mrz preperečujejo večje operacije. Ruski sunki so popolnoma prenehali. Rusi so se nastanili v že prej pripravljenih in za prezimljenje opremljenih pozicijah.

Berolin, 2. decembra.

Položaj je neizpremenjen. Popis bojev pri Ilukstu-Kazinirskem v ruskem dnevnem poročilu 29. novembra je prosto izmišljen. Pri armadi grofa Bothmerja so predstraže odbile slabe ruske oddelke.

Boji na Francoskem.

Berolin, 28. novembra.

Po uspešni razstrelitvi v okolici Neuville med Arrasom in Lensom so zasedle naše čete tam nastalo lukno ter vjele nekaj sovražnikov. Na raznih točkah fronte so se vršili boji z ročnimi granatami in metalnimi minami. V Champagni in v Argonih je sovražna artiljerija živahno delovala.

Artiljerijski boji na francoskem bojišču.

Berolin, 29. novembra.

Na celi fronti je vladalo ob jasnem mrazu živahno delavanje artiljerije in letalcev. Severno od Saint Mihiela smo prisilili sovražno letalo, da se je spustilo na tla pred našo fronto ter smo je z artiljerijskim ognjem uničili. V Comiensu je bilo zadnja dva tedna od sovražnega ognja 22 prebivalcev ubitih in 8 ranjenih.

Francoski vojni izdatki.

Finančni minister Ribot je predložil zbornici predlogo o vojnih izdatkih za prve tri mesece leta 1916. Izdatki so preračunjeni na 8173 milijonov frankov, od tega 5974 samo vojaških izdatkov. Izdatki za vojno brodogradnjo so bili skrženi za 37 milijona. S tem bodo znašali francoski vojni izdatki od početka vojne 385 milijard. V prvem polletju so znašali vojni izdatki 268 milijonov na dan, danes znašajo že 334 milijonov na dan. Vsi državni izdatki znašajo sedaj na mesec pet milijard in 503 milijone frankov. Ribot je končal: Z zaupanjem lahko zremo v bodočnost, da bo narod rad prinesel vsako žrtev do končne zmage.

Položaj na zapadni fronti.

Berolin, 30. novembra.

Bojevanje je bilo omejeno na artiljerijske boje ter boje z metalnimi in navadnimi minami.

Ruski Židje na Francoskem.

Iz Ženeve pročajo: Pariški mestni svet je soglasno sklenil resolucijo, glasom katerih naj se vsi Židje iz Rusije ali takoj rekrutirajo, ali pa internirajo. Minister Malvy je dobil dozdevno poziv, da naj stori energične korake. Daudet potrjuje v listu „Action Francaise“, da tudi ruska diplomacija oficijalno želi ta korak.

Za in proti vojaški dolžnosti na Angleškem.

London, 30. novembra.

Včeraj zvečer so Avstralci, Kanadijci in Novozelandci razbili zborovanje londonskih dijakov, na katerem naj bi se protestiralo proti vojaški dolžnosti. Vdrlji so v sobano, sneli zastave, razbili stol predseenika in zborovalce napodili iz dvorane. Nato so napravili protizborovanje in sklenili, da naj se vojna konča šele, ko bodo sprejeti vsi pogoji alirancev.

Financijske težkoče Anglije

Londonske banke so sporazumno z angleško banko sklenile, da ne bodo več diskontirale ali izposojale denarja pod 4 1/2%. Na ta način hočejo inozemstvo izločiti z angleškega denarnega trga.

Berolin, 1. december.

Zapadno od La Basse je povzročila obširna razstrelitev naših čet na angleški poziciji znatno škodo. Eden angleški in en francoski aeroplan sta bila sestreljena. Avijatiki so vjeti.

Berolin, 2. decembra.

Razven bojev artiljerije in z minami na raznih točkah fronte nobenih posebnih dogodkov. Severozapadno St. Quentin je prišel dvokrovnik z dvema angleškima častnikoma, ki se je moral spustiti na tla radi defekta na motorju, v naše roke.

Vpoklic letnika 1917. na Francoskem.

Vojni minister Gallieni je odločil, da se vpo-kliče letnik 1917. dne 3. januarja 1916.

Turčija proti štirizvezi.

Boj za Carigrad.

Carigrad, 29. novembra.

Dardanelska fronta. Anaforta: Naša artiljerija je z učinkovitim ognjem razpršila sovražne čete ki jih je zapazila v nekritih pozicijah; sovražna artiljerija ni odgovarjala. — Ari Burnu; Artiljerijski dvoboj in boj z bombami. Sovražnik vporablja v zelo veliki meri bombe, zlasti na desnem krilu, kjer se je boja na kopnem brezuspešno udeležila tudi neka torpedovka. — Sedilbahr:

Na desnem krilu zelo silen boj z bombami. Na levem krilu sovražnik ni napravil posebne škode, dasiravno je bil porabil kakih tisoč granat, min in bomb.

Perzija in Rusija.

Carigrad, 29. novembra.

Tu poročajo o položaju v Perziji: Že več let stoji, kakor znano, ruske čete v severni Perziji, baje v varstvo proti nemirom, v resnici pa, da pripravijo brez vsake pravne podlage okupacijo dežele in da podpirajo ruske eksponente v Teheranu. Zadnje imenovanje perzijskih patriotov v ministrstvo je dalo generalnemu gubernatorju v Kavkazu, velikemu knezu Nikolaju Nikolajeviču povod, da je brez odlašanja zapovedal prodiranje ruskih čet iz Kavkazije proti perzijskemu glavnemu mestu Teheranu, da strmoglavni kabinet in spravi zopet na krmilo Rusom prijaznega Fermo. Obenem naj bi odstranili tudi vse narodnjake in parlamentarce ter švedske častnike, ki stoje na čelu orožništva ter so šahu zvesto udani.

Popolnoma presenetena vlada s šahom na čelu se je odločila izogniti se nasilju ter se preseliti na jug v mesto Kum. Ker so Rusi v zadnjem trenutku svečano obljubili, da bodo ruske čete zopet odpoklicali, je sklenil šah ostati v Teheranu. Poslaniki centralnih držav pa so na pismeno zahtevo vlade odpotovali v Kum, kjer so bili parlament in voditelji patriotske stranke že zbrani. Zdi se, da hoče ponuditi miroljubni šah Rusom še enkrat koncesije, da prihrani svoji nevtralni deželi vojno, zahteva pa, da se odpokličejo vse ruske in angleške čete.

V Perziji vlada veliko razburjenje. Številna plemena in čete prostovoljcev se bližajo glavnemu mestu da ščitijo šaha pred brutalnim in brezobzirnim nastopom Rusov.

Opozorjamo na

„Brambni ščit v Kranju!“

DNEVNE VESTI.

Naš prestolonaslednik, častni admiral nemške mornarice. Nemški cesar je imenoval prestolonaslednika Karola Franca Jožefa za častnega admirala nemške mornarice.

Admiral Anton Haus, vrhovni zapovednik naše vojne mornarice, je bil od nemškega cesarja odlikovan z Železnim križem I. razreda.

Nizjeavstrijski namestnik baron Bienenrth, nekdanji minister notranjih del in poznejši ministrski predsednik je šel v pokoj. Cesar mu je v priznanje njegovih zaslug podelil grofovstvo. Za nizjeavstrijskega namestnika je imenovan dr. Oktavijan baron Regner von Bleyleben, doslej namestnik na Moravskem.

Nemški cesar na Dunaju. Nemški cesar Viljem II. je došel dne 29. novembra dopoldne na Dunaj, da obišče svojega presvetlega zaveznika cesarja Franca Jožefa, s katerim se nista videla, odkar je izbruhnila vojna. Popoldan je sprejel cesar Viljem zunanjega ministra barona Buriana, oba ministrska predsednika grofa Stürgkha in grofa Tisza, bosanskega ministra dr. Körberja ter dunajskega župana Weiskirchnerja. Zvečer se je cesar Viljem zopet odpeljal.

Sprememba v ministrstvu. Kar nenadoma se je v avstrijskem ministrstvu zgodilo nekaj sprememb. Odstopil je dosedanji minister notranjih del baron Heinold, na njegovo mesto pa je imenovan bivši primorski namestnik princ Konrad Hohenlohe-Schillingfürst; odstopil je trgovinski minister dr. pl. Schuster in na njegovo mesto je prišel dosedanji ravnatelj Kreditnega zavoda dr. Aleksander pl. S'pitzmüller, in odstopil je tudi finančni minister baron Engel in je na njegovo mesto stopil guverner poštne hranilnice dr. Karol vitez Leth.

Vesti iz ministrstva. Cesar je včeraj dopoldne takoj po zapriseženju novoimenovanih ministrov sprejel v posebni daljši avdienci ministrskega predsednika grofa Stürgkha. — Pod predsedstvom ministrskega predsednika grofa Stürgkha se je vršil včeraj popoldne ministrski svet, ki so se ga udeležili vsi ministri. — Novi finančni minister dr. vitez Leth je sprejel včeraj popoldne uradnike finančnega ministrstva in predstojnike dunajskih finančnih oblasti. Minister je med drugim rekel, da gleda vzlic vsem težavam, ki se jih dobro zaveda, z veseljem zaupanjem v prihodnost, zanašaje se, da bo prebivalstvo, kakor je pokazal uspeh vojnega posojila, vedno pripravljeno, tako kakor hlabro vojaštvo na bojnem polju, izpolniti svoje dolžnosti proti domovini.

Ogrski državni zbor. Dne 30. novembra se je sešel ogrski državni zbor. V poslanski zbornici je predsednik v svojem ogovoru slavil sijajne uspehe armade na vseh bojiščih in vzorno vztrajnost prebivalstva, ki jo je toliko bolj ceniti, ker je prebivalstvo vezano na svoje lastne moči. Tudi magnatska zbornica je imela včeraj sejo. Predsednik

baron Josika je opozarjal na sijajne uspehe armade in slaveč cesarja z navdušenimi besedami in uspehe armade predlagal udanostno brzojavko cesarju, pozdrav in zahvalo armadi z brzojavko na nadvojvodo Fridrika ter pozdrav bolgarskega parlamenta.

Junaške smrti je padel pri Sv. Luciji c. kr. poročnik in cand. iur. g. Ivan Šusteršič, sin g. deželnega glavarja, g. dr. Ivana Šusteršiča. Zadel ga je sovražna granata. Mlademu junaku časten spomin!

Odlikovanja. Odlikovana sta bila s „signum laudis“ pokojni c. in kr. nadporočnik dr. Janko Savnik ter c. in kr. poročnik Mirko Crobat. — Zlati zaslužni križec na traku hrabrostne svetinje je dobil asistenčni zdravnik dr. Leopold Ješe.

Padel je junaške smrti za domovino, komaj 18 let star, c. in kr. poročnik gospod Franci Mikuš, sin pok. dež. sodnega svetnika in sodnega predstojnika v Škofji Loki, odlikovan z veliko srebrno hrabrostno svetinjo. Že prej ranjen, se je po okrevanju vrnil na bojišče, kjer ga je v bojih pri Oslavju zadela junaška smrt. Bodi mlademu borilcu ohranjen blag spomin!

Brambni ščit. Slovesno zabijanje žeblicev v brambni ščit se prične v nedeljo, dne 5. t. m. ob 11. uri na glavnem trgu v Kranju in so cene žeblice: posrebrneni 20 kron, ponikljani 10 kron, beli 1 krono in črni 20 vinarjev, slednji stanejo za dijaštvo in ljudsko šolsko mladino 10 vinarjev. — Spored celi prireditvi je sam po sebi jako kratek. Točno ob 11. uri dop. pozdravil bo g. župan Ferdinand Pollak na čelu občinskega zastopa zbrane goste, razložil jim bo pomen tega patriotičnega podjetja, nakar se bode pričelo slovesno zabijanje žeblicev v brambni ščit. Zabijanje se bode vršilo v sledečem redu: najprvi bodo visoki dostojanstveni vojaških, državnih, cerkvenih in civilnih oblasti, občinski zastopi, župni uradi, vodstva učnih zavodov, zastopniki raznih društev in korporacij in potem drugo slavno občinstvo. Šolskim vodstvom, ki se nameravajo udeležiti z učenci in učenkami, pa se priporoča, da naj določijo zato drug dan in naj to sporoče mestnemu županstvu v Kranju. Upamo, da napravijo vsa šolska vodstva v bližnji okolici romanje k brambnemu ščitu ter položijo svoj dar v prid temu plemenitemu namenu. Vsem pa naj bo v nedeljo geslo — brambni ščit.

Dobrodelni koncert, ki ga je 2. t. m. priredil v Ljudskem domu c. kr. okrajni sodnik gospod Oskar Devs prijaznim sodelovanjem prvostvornih moči, je bil za naše mesto izredno presenečenje. Smelo trdimo, da v Kranju še nismo imeli prilike prisostvovati umetniško tako dovršeni produkciji, ki bi morala zadovoljiti tudi razvajeno velikomestno poslušalstvo. Občinstvo iz vseh krogov, iz mesta in okolice, je do zadnjega kotička napolnilo veliko koncertno dvorano. Z napeto pozornostjo je sledilo proizvajanju skrbno izbranih komadov, naslajalo se je ob nenavadnem muzikalnem užitku in burno pozdravljalo posamezne umetnike. Gosp. sodniku Devu čestitamo na sijajnem uspehu, to pa tembolj, ker je koncert tudi v gmotnem oziru popolnem uspel in dosegel plemeniti namen, da se bodo o božiču obdarovali vojaki v tukajšnjih bolnicah. Strokovnjsko oceno te lepe prireditve priobcimo prihodnjic.

Gimnazija v Kranju je svečano praznovala cesarjev dan, 2. decembra 1915, po tem-le vzporedi: 1. Slovesna služba božja v Rožniviški cerkvi ob 8. uri zjutraj. 2. Slavnostni nagovor. (Katehet dr. Jakob Kotnik.) 3. S. Gregorčič: „Domovini“. (Tinca Stirn.) 4. Méhul: Molitev za cesarja. 5. A. Funtek: Usmiljena sestra. (Jože Žigon.) 6. Nedved: Domovina mili kraj. 7. S. Gregorčič: Odlikovanje. (France Mežek.) 8. Svetolucijski: Mladina cesarju za 67. god. slav. vladanja. 9. I.

Veseli Koseski: Vojaška. (Janez Tevš.) 10. O. Zupančič: Vseh živih dan. (Janez Veiter.) 11. A. Funtek: Rožmarin pa mrtvaška luč. (Vida Rojina.) 12. Cesarska pesem.

Umrli je dne 2. decembra v Ljubljani c. kr. vadniški učitelj g. Janko Jančič, bivši okrajni šolski nadzornik v Kranju. Pokojnik je bil znan kot izvrsten učitelj in vester ter korekten šolski nadzornik.

Škof Janez Stariha umrl. V Ljubljani je umrl v soboto zvečer g. Janez Stariha, škof Antipatritski, imejitelj srebrne hrabrostne svetinje, pridobljene v bitki pri Kustoci. Rojen je bil leta 1847. v Semiču. Stariha je peti škof, ki ga je dala Kranjska dežela Amerikancem.

Družba sv. Cirila in Metoda. Letos je poteklo trideset let, kar je bila ustanovljena družba sv. Cirila in Metoda. To obletnico bi v drugačnih razmerah gotovo slavnostno obhajali, ali sedanja vojna onemogočuje primerno praznovanje. Družba sama se je omejila na to, da je izdala običajni „Koledar (Vestnik) šolske družbe sv. Cirila in Metoda“. V letu 1914. je imela družba sv. Cirila in Metoda na Kranjskem 82 podružnic, ki so nabrale 14.686 K 34 v, na Štajerskem 67 podružnic, ki so nabrale 9489 K 13 v, na Koroškem 4 podružnice, ki so nabrale 111 K 81 v, na Goriškem 38 podružnic, ki so nabrale 6203 K 81 v, v Trstu 16 podružnic, ki so nabrale 25.632 K 54 v, v Istri 3 podružnice, ki so nabrale 640 K, na Dunaju eno, ki je nabrala 297 K. Skupaj je bilo 211 podružnic, ki so nabrale 57.061 K 23 v. Družba je imela leta 1914. dohodkov 155.448 K 36 v, izdatkov pa 220 tisoč 479 K 17 v, torej primanjkljaja 71.746 K 56 vin., ki se je pokrila iz družbine glavnice, iz raznih skladov in najetim posojilom. Obrambni sklad je znašal koncem 1914. l. 187.012 K 05 v, V. Polakova zapuščina 177.914 K 96 v, K. Kotnikova zapuščina 121.956 K 16 v, zapuščina Marije Vilharjeve 112.400 K, zapuščina Iv. Fabjančiča 36.746 K 54 v, Fr. Babičeva zapuščina 73.000 K in Fr. Škrjančeva zapuščina 4364 K 89 v. Val hvaležnosti zalije slovenskemu človeku srce, če gleda te številke, naj bodo vedno češćena imena teh dobrotnikov naše šolske družbe. Vsa čista imovina je znašala 31. decembra 1914. leta 1.189.693 K 35 v.

Ustanova veteranskega društva. Podelila se bo ustanova bivšega kranjskega vojaškega veteranskega društva v letnem znesku 25 K 84 v in sicer za dobo 3. let. Pravico do te ustanove imajo ubogi bivši člani razpuščenega kranjskega vojaškega veteranskega kora. V tem smislu opremljene prošnje za podelitev te ustanove je najpozneje do 10. decembra 1915 semkaj predložiti.

Slovanska Sokolska zveza in Češka Sokolska zveza razpuščeni. Nemški listi poročajo, da je ministrstvo notranjih del z odločbo z dne 24. novembra razpustilo društvo „Česka obec sokolska“ in „Zvezo slovanskega sokolstva“, kateri društvi imata svoj sedež v Pragi.

Razširjenje dolžnosti za vojna dela. Vlada namerava ogrskemu državnemu zboru predložiti zakonski načrt, ki dovoljuje vojni upravi, da sme tudi moške v starosti 50 do 55 let let uporabljati za opravljanje del. Zdaj poročajo listi, da je ogrski domobranski minister baron Hazai zasebno povedal raznim ogrskim poslancem, da ne gre za splošno podaljšanje črnovojniške dolžnosti, nego da ima novi zakon le namen, izpopolniti v notranjosti države za razna vozna dela potrebne delavske oddelke in se bodo dotičniki vpoklicavali vedno samo za šest tednov.

Tople obleke za potovanja na železnicah. Potujoče občinstvo se uradno nujno opozarja, naj se dobro in gorko obleče za potovanja po železnicah, ker se lahko zgodi, da v nekaterih vagonih ne bode dosti toplo.

Kupovanje in prevzemanje eraričnih predmetov. Po dekretu dvorne pisarne z dne 29. novembra 1808 dvornem dekretu 8. avgusta 1817 in po § 878. spl. drž. zak. je vsaka pogodba, s katero civilna oseba od vojaške osebe kupi, zamenja ali dobi podarjeno itd. erarične predmete, prepovedana in ničeva. Erarične predmete, ki so ostali v stanih po odhodu čet, je smatrati za izgubljene ali založene stvari in tvori tedaj njih prisvojitev po v to neupravičenih osebah po kazenskem zakoniku kaznjivo dejanje. Zlasti pogosto se naletijo civilne osebe v posesti eraričnih čevljev. Večinoma trdijo, da so kupili čevlje od vojakov, vendar ne morejo navesti nobenih podatkov za nadaljne poizvedbe. Na prepoved, erarične predmete, zlasti obleko in obutev, kupovati, oziroma na drug način si prisvojiti, se tedaj splošno opozarja.

Oddaja žrebet. C. kr. kmetijska družba kranjska bo v ponedeljek 6. decembra t. l. dražbenim potom oddala kmetovalcem na Kranjskem 13 žrebet lahkega plemena. Dražba teh žrebet se vrši na dvorišču družbine podkovske šole v Ljubljani, na Poljanski cesti ob devetih dopoldne.

Uvoz krav iz Nizozemske. Splošna avstrijska družba za vnovčevanje živine na Dunaju (Allgemeine österreichische Viehverwertungsgesellschaft in Wien) dobila je dovoljenje za uvoz 1000 domačih krav iz onih delov Nizozemske, ki so prosti kužne bolezni na gobcu in parkljih. Uvoz se vrši po železnici ali Passau ali Bodenbach—Tessen ali Oderberg na Dunaj v ta namen, da se odda ta živina kmetijam vseh avstrijskih kronovin na razpolago in sicer pod sledečimi pogoji: 1. Živina mora biti krita z zdravstvenim certifikatom živinozdravnika, kakor je predpisan s strani kraljeve nizozemske vlade. 2. Živina mora biti na meji natančno pregledana in od živinozdravnika za zdravo spoznana; stroške tega pregledovanja ima tisti, ki živino odpošlje. 3. Ko dojde živina na kraj, kamor je namenjena, mora biti strogo ločena od druge živine in se mora podvreči 21 dnevnemu kontumacu in opazovanju po c. kr. živinozdravniku, vse to na stroške stranke. 4. Živina se sme šele potem porabiti v domačem obratu, ako je bila zopet po c. kr. živinozdravniku pregledana in za zdravo spoznana. Tudi po preteku gori omenjene kontumačne dobe se mora skrbeti za to, da ta živina ne pride v dotiko z živino drugih posestnikov. Teleta, ki jih store te krave, uporabljajo dotični posestniki lahko v domačem gospodarstvu. Uvoz teh krav se ima izvršiti do konca jan. 1916.

Ženska podružnica sv. Cirila in Meroda na Jesenicah priredi v nedeljo, dne 5. decembra 1915. v dvorani pri „Jelenu“ na Savi običajnega Miklavža, z jako zanimivem vzporedom. Začetek točno ob pol 3. uri popoldne.

Pivovarne morajo omejiti varjenje piva. V svrhu, da se ne porabi preveč ječmena, je ministrstvo izdalo novo naredbo, ki določa za čas od sredi decembra 1915 do konca marca 1916 novo omejitev varjenja piva. V obče smejo pivovarne zvariti piva le 55% normalne svoje produkcije, srednje in male pa kvečjemu 60 do 65%.

Naši vojni vjetniki v Srbiji. Kor. urad poroča, da je dobil Rdeči križ od zanesljive nevtralne strani telegrafično poročilo poveljnika vojnih vjetnikov v Srbiji podpolkovnika Šapenca, datirano 19. t. m. iz Prizrena, ki pravi: Storit vse za vojne vjetnike, kar se v sedanjih okolištinah le storiti da. Prosim Vas, obvestite o tem Rdeči križ in svoje vojne vjetnike, katerih usoda mi je zelo pri srcu. Informiral Vas bom o nadaljnjih ukrepih glede vojnih vjetnikov. Verjemite mi, da sem pripravljen Vam biti povsem na uslugo. Podpolkovnik Šapenc. Ta vest bo morda svoje vojne vjetnike vsaj nekoliko pomirila.

Kreditno društvo v Kranju

registrovana zadruga z omejeno zavezo

obrestuje hranilne vloge od 1. januarja 1916. naprej po

4¹/₂ %

brez odbitka rentnega davka.

Uradne ure so vsak delavnik od 9.—12. dopoldne.

Največja slovenska hranilnica!

Največja slovenska hranilnica!

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

V LJUBLJANI PRESERNOVA ULICA št. 3.

8 12—13

Sprejema vloge vsak delavnik
in jih obrestuje po

4¹/₂ 0/0

brez odbitka.

Denarnega prometa do konca leta 1914
vlog dne 30. junija 1915
rezervnega zaklada

**740 milijonov kron,
46 mil. 800 tisoč K,
1 mil. 330 tisoč K.**

Hranilnica je pupilarno varna in stoji pod kontrolo
c. kr. deželne vlade.

Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnike.

Sprejema vloge vsak delavnik
in jih obrestuje po

4¹/₂ 0/0

brez odbitka.

Suhe gobe

in druge deželne pridelke v vsaki
množini po najvišjih dnevnih cenah
kupuje

M. RANT, KRANJ

trgovina mešanega blaga in deželnih pridelkov

Trboveljski in češki premog.
Restavracija pri kolodvoru
priporoča dobro kuhinjo, pristna vina, češko
budjeviško pivo.

5 52—48

! Za zimo!

**Najstarejša
trgovina**

Ferd. Sajovic

v Kranju

(poprej J. C. Pleiweiss)

priporoča

2 52—48

! Za zimo!

svojo bogato zalogo

sukna, zimskih modnih blagov, barhentov za ženske bluže in obleke, pike, belih in višnjevih barhentov, ševijotov, kamgarnov in lodnov za pelerine, šifona, bele kotenine in platna za rjuhe, cvilha za žimnice, satenastih in pisanih posteljnih odej, kakor tudi vsega drugega **manufakturnega blaga**. Volneni robci, pletl najnovejših vzorcev in najboljše kakovosti. Zimske moške in ženske srajce, jopice in hlače.

Snežne kape, trebušnike, naročnike, rokavice in nogavice za vojake.
Svilnati robci najnovejših vzorcev.

**Najbolj varno naložen denar v vsem
političnem kranjskem okraju!**

1 12—37

Mestna hranilnica v Kranju

obrestuje hranilne vloge po

**Splošni rezervni zaklad
(lastno premoženje) nad
378.000 kron!**

Hranilnica posoja na zemljišča po 5¹/₂% na leto
in na amortizacijo v 45 letih, tako da na primer
dolžnik v teku 45 let popolnoma poplača poso-
jilo 100 kron z obrestmi vred, ako plačuje vsa-
kega pol leta po 3 krone.

Koncem leta 1914. je bilo
stanje hranilnih vlog nad

5 milijonov 337 tisoč kron.

Posojil na zemljišča ter posojil občinam
nad 4 milijone kron.

4¹/₂ 0/0

brez odbitka rentne-
ga davka, katerega
plačuje hranilnica iz
lastnega. Narasle in
nedvignjene vložne
obresti pripisuje h ka-
pitalu vsakega pol leta
— to je dne 30. junija
in dne 31. decembra
— ne da bi bilo treba
vlagateljem se zgla-
šati radi tega pri hra-
nilnici.

Za varnost hranilnih vlog jamči poleg
lastnega rezervnega zaklada mestna občina
Kranj z vsem svojim premoženjem in z vso
svojo davčno močjo. Da so hranilne vloge
res varne, priča zlasti to:

**da vlagajo v to hranilnico tudi so-
dišča denar mladoletnih otrok in
varovancev, ter župnišča cerkveni
denar.**

Ta najstarejši in največji denarni za-
vod na celém Gorenjskem **uraduje**

v Kranju na rotovžu

vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in vsak
tržni dan tudi od 2. do 4. ure popoldne.